

Honderd jaar geleden

Lucien Valcke

"Den illetrieke tram"

Sedert 1955 is de stadstram uit het Oostendse stadsbeeld verdwenen. Van het drukke tramverkeer van weleer is nog enkel de "lange tram", zoals veel Oostendenaars nog altijd de kusttram noemen, overgebleven. Dat deze tram elektrisch wordt aangedreven zal iedereen wel vanzelfsprekend vinden. Het is inderdaad al een tijdje geleden dat de eerste elektrisch aangedreven trams, zowel voor het stadsnet als voor de kustverbindingen, in gebruik werden genomen: 19 juli 1897 voor de stadstram (1) en 2 augustus 1897 voor de kusttram (2). De eerste stadstrams en de eerste kusttrams werden reeds in 1885, het jaar van de stichting van de N.M.V.B. in gebruik genomen, maar dat waren toen stoomtrams. (3)

De aanzet tot de elektrificatie van deze lijnen vinden we terug in 1895. In dat jaar werd de fameuze conventie getekend tussen enerzijds de Belgische Staat en anderzijds de Engelse Kolonel J. T. North waardoor deze laatste een terrein verwierf waarop het Royal Palace Hotel zou gebouwd worden. (4) In deze conventie vermeldde echter het artikel 7, dat aan kolonel North de concessie toegewezen werd voor de aanleg en de exploitatie van een buurtspoorweglijn tussen het Zeestation en Middelkerke-Bad. (5)

De maatschappij die de exploitatie van deze tramverbinding voor haar rekening zou nemen, werd gesticht te Antwerpen op 12 augustus 1896 en werd de "Compagnie du Tramway électrique d'Ostende-Littoral" genoemd.

Later zou deze door de N.M.V.B. overgenomen worden. (6)

De elektrische centrale voor de levering van de nodige stroom werd gebouwd aan de Nieuwpoortsesteenweg op een terrein waar nu het grootste gedeelte van de Vercamerschool staat.

En dan komen we in het jaar 1897: op 5 maart werd het eerste rijtuig voor de nieuwe elektrische lijn in Oostende gezien. Het was afkomstig uit de werkhuizen Raghemo te Mechelen en de "Société Electricité et Hydraulique de Charleroi", voor wat de elektrische uitrusting betrof. (7)

De grote dag voor de stadslijn was 19 juli 1897: inwijding van de elektrische tram, die vertrok aan de "barkadaine" (voor niet-Oostendenaars: de aanlegplaats voor de mailboten, in het Frans: le débarcadère!) en reed langs de Keizerskaai (nu: Vindictivelaan), St.-Jozefsstraat (nu: Jozef II-straat), de Werfstraat (nu: H. Serruyslaan), het Theaterplein (nu: Marie-Joséplein) en via de Koningsstraat, tot aan Mariakerke op de zeedijk. (8)

De tweede belangrijke datum was 2 augustus 1897: inwijding van de nieuwe elektrische tramverbinding met luchtlijn, tussen Oostende en Middelkerke: "Ostende-Littoral", in aanwezigheid van o.a. minister de Smet de Naeyer. In de lokale pers werden geen superlatieven gespaard om deze gebeurtenis te beschrijven. Zoals nu nog altijd het geval is, reed die tram ook langs de duinen op de zeedijk en dat traject noemde men zelfs: "La Corniche du Nord, rivale de la Corniche Méditerranéenne"!

Ook de snelheid was indrukwekkend: op sommige plaatsen werd er aan meer dan 30 km/uur gereden.

Interessant detail: de getrokken rijtuigen hadden ruime balkons voor fietsen. (9)

De elektrificatie van de kusttramverbindingen vanaf 1897 betekende ontegensprekelijk een grote stap in de ontwikkeling van het kusttoerisme.

Bronnen:

- (1) *L'Echo d'Ostende* N° 82, 20 juli 1897, p 2
- (2) *L'Echo d'Ostende* N° 88, 3 aug. 1897, p 2
- (3) *De tram maakte de kust - geschiedenis van de kust-tram 1885-1985* door R. van Craeynest, p 12
- (4) *100 jaar geleden - Het project North*, door L. Valcke in *Gidsenblad Lange Nelle* Nr 4, 1995, p 165
- (5) *Idem* Nr (3) p 54
- (6) *Idem* Nr (3) p 56
- (7) *Idem* Nr (3) p 60
- (8) *Idem* Nr (1)
- (9) *Idem* Nr (2)

Een van de eerste elektrisch aangedreven tramrijtuigen, met "trolley" voor de stroomafname.

Ostende Boulevard du Midi

